

INVALIDNÍ DŮCHOD: KDY A JAK ŽÁDAT?

Invalidní důchod je jedním z druhů důchodů českého důchodového systému (vedle důchodu starobního, vdovského, vdoveckého a sirotčího). Pokud vám zdravotní stav znemožňuje pracovat ve vaší současné práci, pro kterou máte vzdělání, kvalifikaci, znalosti a získané zkušenosti, nebo už nedokážete pracovat v takovém rozsahu a intenzitě jako před onemocněním či úrazem, invalidní důchod vám může pomoci.

Pokud jste dlouhodobě nemocní nebo po vážném úrazu a splňujete určité podmínky, máte od státu nárok na invalidní důchod. Jednotlivé stupně invalidity závisí na míře poklesu vaší pracovní schopnosti:

- Invalidita I. stupně: pokles pracovní schopnosti o 35–49 %.
- Invalidita II. stupně: pokles pracovní schopnosti o 50–69 %.
- Invalidita III. stupně: pokles pracovní schopnosti minimálně o 70 % a více.

I přes pokles své pracovní schopnosti však můžete využít svůj zbývající pracovní potenciál a podle svých možností pracovat. Vaší výdělečnou činností vám nárok na důchod nezaniká. Je dobré vědět, že pro nárok na váš budoucí starobní důchod i jeho výši se započítává pouze doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně, která je tzv. náhradní dobou pojištění.

Doba pobírání invalidního důchodu pro invaliditu prvního nebo druhého stupně není dobou pojištění, pouhé pobírání tohoto důchodu se do doby potřebné pro nárok na starobní důchod nepočítá a je třeba si platit sociální pojištění. Zdravotní pojištění za osoby s invalidním důchodem všech tří stupňů hradí stát.

Kdy máte nárok na invalidní důchod?

Pro získání invalidního důchodu musíte splnit určité podmínky. Předně u vás musí být na základě posouzení vašeho zdravotního stavu uznána invalidita. Další podmínkou je potřebná doba důchodového pojištění z období před vznikem invalidity. Tato podmínka se nevyžaduje, pokud invalidita vznikla následkem pracovního úrazu nebo nemoci z povolání, případně se jedná o tzv. invaliditu z mládí.

Délka potřebné doby pojištění se odvíjí od vašeho věku:

- do 20 let věku potřebujete méně než 1 rok doby pojištění,
- od 20 do 22 let 1 rok,
- od 22 do 24 let 2 roky,
- od 24 do 26 let 3 roky,
- od 26 do 28 let 4 roky,
- nad 28 let 5 let.

U pojištěnců starších 28 let se potřebná doba 5 let pojištění počítá z posledních 10 let před vznikem invalidity. Pro pojištěnce nad 38 let je podmínka potřebné doby pojištění (5 let pojištění v posledních 10 letech) splněna též, pokud byla získána v posledních 20 letech před vznikem invalidity a činí 10 let.

Jak podat žádost o invalidní důchod?

Úmysl podat žádost o invalidní důchod byste měli nejdříve **zkonzultovat se svým ošetřujícím lékařem**, který zná váš zdravotní stav.

Žádost můžete podat **elektronicky** prostřednictvím služby „[Žádost o důchod online](#)“ na ePortálu ČSSZ s využitím elektronické identifikace (např. datová schránka, bankovní identita) nebo ji s vámi sepíše naši kolegové **na správě sociálního zabezpečení**.

V žádosti uvádíte údaje o svých dobách pojištění od skončení povinné školní docházky a dokládáte informace o dobách, které ČSSZ v evidenci nemá. Pomoci vám v tom může [Informativní důchodová aplikace](#) nebo informativní osobní list důchodového pojištění (IOLDP), kde jsou uvedeny veškeré údaje, jež o vás evidujeme.

Pokud nemůžete z důvodu nepříznivého zdravotního stavu žádost o invalidní důchod uplatnit sami, může ji za vás **podat rodinný příslušník**. Musí však předložit váš souhlas s podáním žádosti a potvrzení lékaře, že vám závažný zdravotní stav neumožňuje žádost o dávku podat. Žádost o důchod za vás může vyřizovat i **zmocněnec na základě plné moci**. Z jejího textu musí být zřejmé, že byla udělena k podání žádosti o důchod.

Doklady potřebné k sepsání žádosti:

- občanský průkaz, u cizinců pas či povolení k pobytu,
- doklady chybějící v evidenci ČSSZ, především doklady o studiu, a to i neukončeném, doklady o výkonu vojenské (civilní) služby, doklady prokazující zaměstnání v tzv. smluvní cizině,
- doklady o době péče o děti do 4 let věku (rodný list nebo jiný doklad ve vztahu k dítěti) a čestné prohlášení – pouze v případě, že dobu péče není možné ověřit v agendovém systému registru obyvatel,
- rozhodnutí OSSZ o péči o osobu závislou na péči druhé osoby, pokud jste o takovou osobu pečovali,
- potvrzení zaměstnavatele o výši vyplacených náhrad, pokud jste pobírali či pobíráte náhrady za ztrátu na výdělků po skončení pracovní neschopnosti náležející za pracovní úraz či nemoc z povolání,
- pokud si chcete nechat důchod vyplácet na účet manžela či manželky, partnera či partnerky, musíte k žádosti přiložit vyplněný a bankou potvrzený tiskopis Žádost o zařízení výplaty důchodu poukazem na účet manžela (manželky) v České republice (chcete-li si nechat důchod vyplácet na svůj účet, tiskopis nepřikládáte a pouze v žádosti vyplníte číslo svého účtu).

Váš zaměstnavatel je povinen při podání vaší žádosti o důchod na výzvu správy sociálního zabezpečení předložit váš evidenční list důchodového pojištění a sdělit skutečnosti nezbytné pro rozhodnutí o nároku na důchod a jeho výplatu.

Proces posuzování invalidity

Po podání žádosti o invalidní důchod je nutné posoudit váš zdravotní stav a jeho vliv na vaši schopnost pracovat. Proto budete po podání žádosti vyzváni, abyste ve stanovené lhůtě kontaktovali svého

ošetřujícího lékaře a domluvili se na termínu vyšetření. Dále budete informováni, že do stanovené lhůty (obvykle 15 dnů) od podání žádosti **můžete předložit všechny dokumenty a lékařské zprávy**, jež jsou podle vašeho uvážení důležité pro vypracování posudku. Rovněž je třeba pravdivě vyplnit dotazníky, které obdržíte při sepisování žádosti, případně které vám byly zaslány do datové schránky nebo poštou. Jedná se o:

- **osobní dotazník**, kde subjektivně zhodnotíte svůj zdravotní stav a jeho vliv na pracovní schopnost,
- **profesní dotazník**, který obsahuje informace o vaší kvalifikaci, profesi a zaměstnání.

Posouzení, zda jste invalidní a o jaký stupeň invalidity se případně jedná, provádí lékař Institutu posuzování zdravotního stavu (IPZS) **na základě zdravotnické a jiné podkladové dokumentace**. Výsledkem je **posudek o invaliditě**, který zaměstnanci IPZS předají kolegům ze správy sociálního zabezpečení. Ten posudek zašle spolu s vaší žádostí o důchod na ČSSZ, která na jejím základě **rozhodne o vašem nároku na invalidní důchod**. Pracovníci IPZS vypracovaný posudek zašlou pro informaci také vám, a to do 7 dnů od jeho vypracování. Je důležité vědět, že posudek je jen jedním z podkladů pro rozhodnutí o nároku na invalidní důchod. **Proti samotnému posudku o invaliditě se proto nemůžete odvolat ani podat námitky**. Vždy musíte vyčkat až na konečné rozhodnutí ČSSZ o nároku na invalidní důchod (tj. uznání/změna/zamítnutí) a až poté, v případě nesouhlasu, s ním můžete využít řádné opravné prostředky.

Kontrolní lékařské prohlídky

Jak bylo řečeno výše, posuzování vašeho zdravotního stavu provádějí **lékaři IPZS**. Pokud žádáte o důchod poprvé, jedná se o tzv. zjišťovací lékařskou prohlídku. Zdravotní stav a jeho dopad na vaši pracovní schopnost se ale může v průběhu času měnit, proto se obvykle po uznání invalidity stanoví datum tzv. **kontrolní lékařské prohlídky**. Při ní se posuzuje, zda a jak se zdravotní stav změnil – v důsledku toho může dojít i ke změně (snížení nebo zvýšení) stupně invalidity, případně k úplnému odznamenání invalidity. Pokud je ale zdravotní **omezení trvalé** a nepředpokládá se obnovení nebo zvýšení pracovní schopnosti, může IPZS vydat **posudek s trvalou platností**. To ovšem **neznamená, že nemůže dojít ke kontrolní lékařské prohlídce**, když pro ni v budoucnu bude důvod. Pokud se domníváte, že se váš zdravotní stav zhoršil, **můžete kdykoliv o invalidní důchod či změnu jeho výše požádat**.

Lidé se často mylně domnívají, že se k posouzení zdravotního stavu musejí na IPZS dostavit osobně. Lékaři IPZS však vyhodnocují veškeré vyžádané a dodané lékařské zprávy i podklady z vašich předchozích vyšetření od ošetřujících a odborných lékařů. Proto **vaše osobní účast zpravidla není nutná** a posouzení může proběhnout i ve vaší nepřítomnosti. Pokud IPZS uzná za vhodné, vyzve vás například k doplňujícímu vyšetření u dalších odborných lékařů nebo klinického psychologa. V takovém případě musíte poskytnout součinnost a prohlídku absolvovat. Pokud byste odmítli, dojde k přerušení či zastavení řízení ve věci žádosti o invalidní důchod nebo zastavení jeho výplaty.

Rozhodnutí o invalidním důchodu

Na základě posudku IPZS a zhodnocení vašich dob pojištění vydá ČSSZ **písemné rozhodnutí** ve věci nároku na invalidní důchod a jeho výše, které vám zašle. Může se jednat o uznání invalidního důchodu, změnu výše nebo i odejmutí.

Opravné prostředky

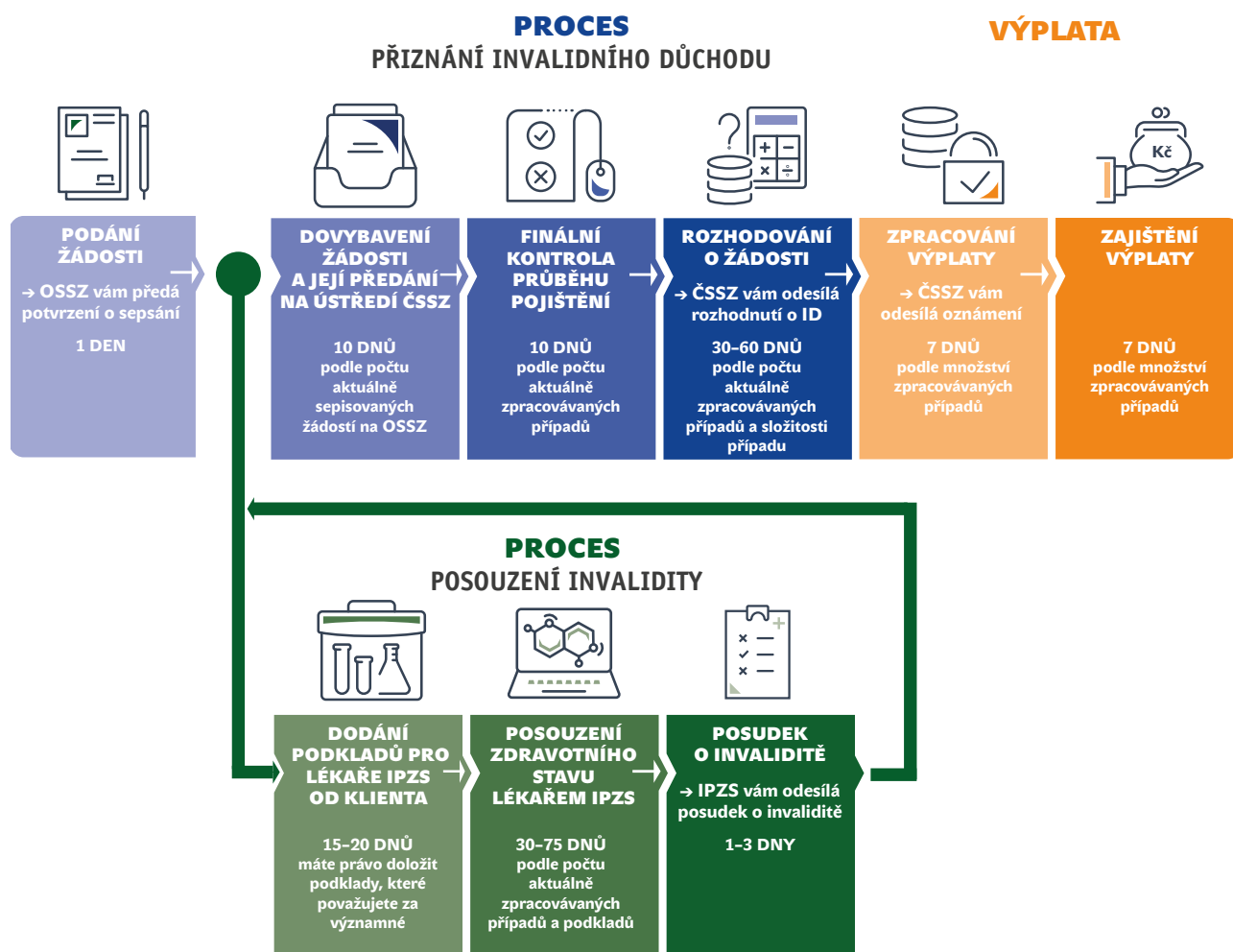
Pokud s rozhodnutím **nesouhlasíte**, můžete podat opravný prostředek, tedy písemné námitky, a to **do 30 dnů** ode dne doručení rozhodnutí. Námitky je možné poslat přímo ČSSZ na adresu Křížová 25, 225 08 Praha 5, nebo je podat prostřednictvím správy sociálního zabezpečení. Námitky lze poslat i e-mailovou zprávou podepsanou uznávaným elektronickým podpisem nebo prostřednictvím datové schránky. Z podání musí být patrné, které rozhodnutí napadáte, v čem spatřujete jeho nezákonnost a čeho se domáháte. ČSSZ přezkoumá rozhodnutí v plném rozsahu, přičemž ho může **potvrdit, zrušit nebo změnit**. Po obdržení rozhodnutí ČSSZ o invalidním důchodu můžete v rámci řízení o námitkách požadovat i přezkoumání zdravotního stavu. V tom případě je vhodné doložit nové/aktuální lékařské zprávy.

O námitkách ČSSZ rozhoduje ve lhůtách podle správního řádu, tj. **do 30–60 dnů** podle složitosti případu. Lhůta pro vydání rozhodnutí začíná plynout dnem doručení námitek na ČSSZ. Pokud je k rozhodnutí o námitkách nutné další vyšetření vašeho zdravotního stavu, prodlužuje se lhůta pro rozhodnutí o 60 dnů. Lhůta se prodlužuje rovněž o dobu probíhajícího šetření. Na řízení o námitkách se nemohou podílet ani v něm rozhodovat osoby, které se podílely na vydání původního rozhodnutí.

Možnost podání žaloby

Po absolvování námitkového řízení obdržíte tzv. druhoinstanční rozhodnutí ČSSZ. V případě, že s jeho výsledkem nesouhlasíte, můžete podat žalobu k místně příslušnému krajskému soudu, v Praze k Městskému soudu, a to ve lhůtě 2 měsíců ode dne doručení rozhodnutí o námitkách. Pro účely soudního řízení obvykle posudek vypracovává posudková komise Ministerstva práce a sociálních věcí. Bez námitkového řízení nelze žalobu podat.

Více informací získáte na webu IPZS: www.ipzs.gov.cz.



Vydala Česká správa sociálního zabezpečení v únoru 2025.
Aktualizováno v únoru 2026.

